

## NORGE

### Innledende tilbud til tjenesteforhandlingene

På Ministerkonferansen i Doha, ble medlemmene enige om at innledende tilbud skulle fremsendes innen 31. mars 2003.

Vedlagt følger Norges innledende tilbud til tjenesteforhandlingene. Innledende tilbud om forbedringer i Norges bindingsliste over spesifikke forpliktelser er indikert i dette dokumentet med overstrykninger for sletting, mens ny tekst er understreket.

Dette dokumentet inneholder:

- Innledende tilbud over spesifikke forpliktelser
- Tilleggsforpliktelser fra Norge for telekommunikasjonstjenester
- Merknader til skipstransport
- Liste over artikkel II (MFN) unntak
- Liste over energirelaterte tjenester

Norge forbeholder seg retten til å revidere eller supplere dette innledende tilbudet på et senere tidspunkt.

## NORGE – INNLEDENDE TILBUD OM SPESIFIKKE FORPLIKTELSER

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelse 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<b>I. HORIZONTALTILBUD FORPLIKTELSER</b>			
Alle sektorer: Etableringer Generell investeringsløyve		<p>3) — Selskaper med sete i Norge, hvor mer enn 1/3 av stemmene er kontrollert av ikke-utlendinger eller utenlandskkontrollerte selskap, eller hvor styrets flertall herunder styrets formann er utenlandske statsborgere, må ha konsesjon ved kjøp av fast eiendom eller ved inngåelse av konsesjonspliktige leiekontrakter</p> <p>— Utenlandske statsborgere og utenlandskkontrollerte selskaper trenger konsesjon ved kjøp av fast eiendom i Norge uten hensyn til hvilket formål eiendommen vil bli benyttet.</p> <p>— Erverv av leierett til fast eiendom for en periode på mer enn 10 år betinger konsesjon. Dersom eiendommen skal benyttes i industrielt øyemed er leieretten konsesjonspliktig uavhengig av lengden på leieperioden.</p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
		<p>3),4) Utenlandske statsborgere bosatt i Norge kan konsesjonsfritt erverve eller leie fast eiendom til bruk som egen bolig, fritidsbolig eller næringseiendom til bruk i egen personlig drevet virksomhet. <u>En utenlandsk statsborger som kjøper eller leier fast eiendom som fritidseiendom må søke om konsesjon om statsborgeren verken bor i Norge eller har bodd i Norge i minst fem år.</u></p> <p>Konsesjon skal meddeles dersom almenne hensyn ikke taler i mot dette. Et oppkjøp til normalt bli vurdert ut fra hvilken virkning det vil ha for fremtidig virksomhet og sysselsetting i selskapets og samfunnet forøvrig.</p> <p>Lovgivningen har tradisjonelt blitt liberalt praktisert. Loven gir hjemmel for å fastsette vilkår for konsesjonen. Det stilles regelmessig slike vilkår i saker hvor de utenlandske eierne kontrollerer mer enn 1/3 av stemmene. Vilkårene er i stor grad standardiserte.</p> <p>To vilkår blir betraktet som viktige og blir stilt i de fleste sakene; vilkåret om at et flertall av styrets medlemmer herunder formannen, skal være norske statsborgere og vilkåret om at forretningsforbindelsen mellom det norske selskapet og den utenlandske eier skal være basert på OECDs prinsipp om "arm's length prices".</p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Alle sektorer: Behandling av filialer og agenturer	3) Ingen	<p>3) Behandling knyttet til datterselskaper av selskaper i tredjeland etablert i samsvar med lovgivning i en EØS medlemsstat og som er registrert, har sin hovedadministrasjon eller hovedkontor i en EØS medlemsstat kan ikke utvides til filialer eller agenturer etablert i en EØS-medlemsstat av selskap i et tredjeland.</p> <p>Mindre fordelaktig behandling kan bli tilstått datterselskaper av tredjelands selskaper etablert i samsvar med lovgivningen i en EØS medlemsstat og som kun er registrert på en EØS medlemsstat territorium unntatt dersom selskapet viser at de har en effektiv og kontinuerlig sammenknytning med økonomien i en av medlemsstatene i EØS.</p>	
Alle sektorer: Etablering av juridiske personer – aksjeselskap, stiftelser	3) Ingen	<p>3) <u>Daglig leder administrerende direktør</u> i et aksjeselskap, og minst halvparten av <u>stifterne</u> og av medlemmene i styret; og bedriftsforsamlingen samt <u>representantskapet</u> må være bosatt i Norge og ha vært bosatt der i de to siste år. <u>Nærings- og energidepartementet kan, unntatt dersom Nærings- og handelsdepartementet gjøre unntak i hvert individuelle tilfelle. Disse kravene kommer ikke til anvendelse for statsborgere av stater som er medlemmer av EØS-avtalen og som er bosatt i EØS stat fra disse reglene.</u></p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Alle sektorer: Subsidier (Spørsmålet om å definere subsidier gjenstår i sammenheng med forhandlingene under Artikkel XV i GATS).	1) Ubundet 2) Ubundet 3) Ingen  4) Ingen	1) Ubundet 2) Ubundet 3) Berettigelse til subsidier kan begrenses til juridiske personer etablert i Norge. Ubundet for subsidier til forskning og utvikling. 4) Subsidier tilgjengelig for personer kan avgrenses til personer.	
Alle sektorer: Personbevegelse	4) Ubundet, med unntak av midlertidig opphold for kategoriene <u>A</u> , <u>B</u> og <u>C</u> nedenfor. I disse tilfellene vil det ikke bli foretatt noen vurdering av markedsbehovet.  A. Ledere, mellomledere og spesialister når disse forflyttes innen samme selskap, og det er dette selskapet som er tjenesteyteren. Midlertidig innreise, opphold og arbeid begrenset til en <u>fire</u> årsperiode.  <b>Toppledere/mellomledere</b> – personer som arbeider i ledende stillinger innenfor en juridisk person, og som, på grunnlag av generelt tilsyn eller ledelse i første rekke fra styret, aksjonærer eller tilsvarende organers side, primært har ansvaret for ledelsen av foretaket. Dette inkluderer: - ledelse av foretaket eller en avdeling eller underavdeling i foretaket; - tilsyn med og kontroll av arbeidet som utføres av andre ansatte med ledelses-, oppsyns- eller profesjonelle oppgaver;	4) Ubundet, med unntak av tiltak vedrørende de kategorier fysiske personer som omtales i markedsadgangskolonnen.	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>- personlig fullmakt til å ansette og si opp arbeidstakere eller anbefale ansettelse, oppsigelse eller andre personiltak.</p> <p><b>Spesialister</b> – personer som arbeider innenfor en juridisk person og som innehar kunnskaper utenom det vanlige som er absolutt nødvendige for foretakets tjenester, forskningsutstyr, teknikker eller ledelse. Når det vurderes hvorvidt slike kunnskaper foreligger, vil det bli tatt hensyn ikke bare til kunnskap som gjelder foretaket, men også til hvorvidt personen innehar kvalifikasjoner på et høyt nivå vedrørende en type arbeid eller handel som krever særlige fagkunnskaper, inkludert medlemskap av en godkjent yrkesorganisasjon.</p>		
	<p>B. Forretningsreisende, Midlertidig innreise, opphold og arbeid begrenset til en tre måneders periode.</p> <p><b>Forretningsreisende -</b></p> <p>a) Personer som representerer en tjenesteyter og som søker midlertidig adgang med det formål å forhandle om salg av tjenester for vedkommende tjenesteyter, under forutsetning av at representantene ikke selv beskjeftiger seg med direkte salg til publikum eller tjenesteyting.</p>		

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>b) Personer som arbeider i ledende stillinger, slik dette defineres ovenfor, innenfor en juridisk person, og som har ansvaret for etablering i Norge av tjenesteytere fra andre GATS-land, under forutsetning av at:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- representantene ikke beskjeftiger seg med direkte salg eller tjenesteyting, og</li> <li>- tjenesteyteren ikke har andre representanter, filialer eller datterselskap i Norge.</li> </ul>		
	<p><del>C.4) Ubundet, med unntak av m</del> Midlertidig opphold for fysiske personer som yter tjenester uten å være ansatt i en juridisk person som har kommersiell tilstedeværelse i Norge. <del>det vil ikke bli foretatt noen vurdering av markedsbehovet.</del> Adgangen gjelder på følgende vilkår:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <u>Den midlertidige innreisen og oppholdet skal begrenses til tre måneder i en tolv måneders periode eller til kontraktens varighet, hvis denne opphører før de tre månedene er gått</u></li> <li>- <u>Forpliktelsen gjelder bare den tjenesteaktiviteten som er omfattet av kontrakten. Den gir ikke adgang til å utøve profesjonen som sådan.</u></li> <li>- Arbeidstillatelse må være anskaffet. Arbeidstillatelse vil bli gitt fysisk person som anses å være fagutdannet på høyere nivå eller å ha spesielle kvalifikasjoner. Under oppholdet i Norge må han/hun være ansatt av tjenestemottakeren. Det er et vilkår at kompetansen anses som <del>absolutt</del> nødvendig</li> </ul>	<p><del>4) Ubundet, unntatt for tiltak knyttet til personer nevnt i markedsadgangskolonnen.</del></p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>— Den midlertidige innreisen og oppholdet skal begrenses til tre måneder i en tolv måneders periode eller til kontraktens varighet, hvis denne opphører før de tre månedene er gått</p> <p>— Forpliktelsen gjelder bare den tjenesteaktiviteten som er omfattet av kontrakten. Den gir ikke adgang til å utøve profesjonen som sådan.</p> <p>- Alle andre vilkår vedrørende innreise, opphold, lønn, arbeidsvilkår og trygdeytelser skal fortsatt gjelde.</p> <p>— Tjenesteytelsen må skje innenfor en av de undersektorene som er oppført nedenfor i sektorkolonnen, og på de tilleggsvilkår som måtte være nevnt for vedkommende undersektor.</p>		
<p>Revisjonstjenester (CPC 86212)</p> <p>Skatterådgivningstjenester overfor virksomheter (CPC 86301)</p> <p>Reklamestjenester (CPC 871)</p> <p>Ledelse og administrative tjenester (inkludert konsulentstjenester) (CPC 865)</p> <p>Teknisk prøving og analyse (CPC 8676)</p> <p>reisebyrå og turoperatortjenester (CPC 7471)</p>	<p>— Ubundet, med unntak av turledere (personer hvis oppgave er å ledsage en turgruppe på minst 10 personer, uten å fungere som guider på bestemte steder).</p>		



Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<b>II. SEKTORSPEISIFIKKE FORPLIKTELSER</b>			
1. FORRETNINGSTJENESTER			
A. Yrkestjenester			
(a) Juridiske tjenester – rettshjelp i fremmed rett (berørte deler av CPC 861)	1) Ingen 2) Ingen 3) Advokaten er personlig ansvarlig for sin virksomhet. Det er bare mulig å eie andeler i og/eller være styremedlem i et norsk advokatselskap dersom man utøver en vesentlig del av sin yrkesaktivitet i selskapets tjeneste. 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Utenlandske advokater kan etter søknad gis tillatelse til å yte rettshjelp i fremmed og internasjonal rett. Visse restriksjoner mht samarbeid med norske advokater som følge av lovgivning om hvordan norske advokaters virksomhet kan organiseres. 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Som for 3), men ingen restriksjoner mht. rettshjelp på rent leilighetsvis basis.	
(b) Regnskaps, -revisjons – og bokføringstjenester (CPC 862)			
- Revisjonstjenester utført av registrerte og statsautoriserte revisorer	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Det kreves offentlig autorisasjon basert på norsk eksamen og to års praksis i Norge. Revisjonsberetninger må skrives på norsk. Det kreves fast bopel i Norge. 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I - horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Regnskaps- og bokføringstjenester	1) Regnskapsføringen skal skje i Norge. Kongen kan bestemme at regnskapsføringen skjer i utlandet. 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. For autoriserte regnskapsførere kreves det fast bopel i Norge og minst to års praksis i Norge i løpet av de foregående fem år.	
(c) Skatterådgivningstjenester (CPC 863)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(d) Arkitekttjenester (CPC 8671)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(e) Ingeniørtjenester (CPC 8672) –Rådgivende og ingeniørkonsulenter, ingeniørdesign tjenester etc.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(f) Integrerte Ingeniørtjenester (CPC 8673)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(g) Byplanlegging og landskapsarkitekt tjenester (CPC 8674)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(h) Medisinske og tannmedisinske tjenester (CPC 9312)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Må kunne snakke norsk og ha tatt visse nasjonale eksamener på ulike områder. Utenlandske eksamener på tilsvarende nivå kan bli godkjent. 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Som for 3).	
(i) Veterinære tjenester (CPC 932)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Eksamener tatt i utlandet som gir likeverdig kompetanse kan bli godkjent.	
(j) Fødselshjelp og tilhørende tjenester, sykepleietjenester, fysioterapi og paramedisinske tjenester (CPC 93191)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Må kunne snakke norsk og ha tatt visse norske eksamener på ulike områder. Eksamener tatt i utlandet som gir likeverdig kompetanse kan bli godkjent.	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
B. <i>Data- og tilhørende tjenester</i>			
(a) Konsulenttjenester knyttet til installasjon av hardware (CPC 841)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(b) Software (CPC 842)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(c) Databehandling (CPC 843)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(d) Databasetjenester (CPC 844)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(e) Vedlikeholdsservice – tjenester for kontorutstyr inkludert datautstyr (CPC 845, CPC 849)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
C. <i>Forsknings- og utviklingstjenester</i>			
(b) FoU tjenester innen sosialvitenskap (CPC 852)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
D. <i>Tjenester knyttet til fast eiendom</i>			
(b) Tjenester knyttet til fast eiendom og som utføres etter fast godtgjørelse eller avtale (CPC 822)			
- Eiendomsmeglerfirma	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Utdanning/eksamen fra utlandet kan godkjennes etter søknad.	
- Eiendomsmegler	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Utdanning/eksamen fra utlandet kan godkjennes etter søknad.	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<i>E. Leie/leasing-tjenester uten operatør</i>			
a), b), c) Vedrørende skip, luftfartøyer, annet transportmateriell (CPC 83102, CPC 3103, CPC 83104, CPC 83105)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen, med unntak av: For å kunne bli registrert i det norske luftfartsregister, må luftfartøyet være eiet av norske statsborgere eller av norske juridiske personer. 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(c) Bilutleie (CPC 83101)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(d) Knyttet til annet maskineri og utstyr <del>Hkke transport:</del> (CPC 83106-83109) <del>datamaskiner, konstruksjon/ødelegging</del> (CPC 83107, CPC 83108)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
<i>F. Andre forretningstjenester</i>			
(a) Reklametjenester (CPC 871)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(b) Markedsundersøkelser og meningsmålingsservice (CPC 864)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(c),(d) Ledelse og administrative tjenester (inkludert konsulentjeneste) (CPC 865, CPC 866)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(e) Teknisk testing og analyseservice (CPC 8676)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(f),(g) Rådgivende tjenester og konsulenttjenester innenfor landbruk, jakt og skogbruk og fiske (vedrører deler av CPC 881)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(f),(g) Rådgivende tjenester og konsulenttjenester innenfor landbruk, skogbruk og fiske (vedrører deler av CPC 882)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(h) <u>Tjenester knyttet til bergverk (CPC 883)</u>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) <u>Ingen</u></li> <li>2) <u>Ingen</u></li> <li>3) <u>Ingen</u></li> <li>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u></li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) <u>Ingen</u></li> <li>2) <u>Ingen</u></li> <li>3) <u>Ingen</u></li> <li>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u></li> </ol>	
(i) Rådgivningstjenester knyttet til produksjon (CPC 884, CPC 885)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen</li> <li>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen</li> <li>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</li> </ol>	
(k) Arbeidsformidling - Rekruttering og formidling av personell (innlendinger og utlendinger med arbeidstillatelse (angjeldende deler av CPC 872))	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) <u>As 3) Ingen, unntatt når aktiviteten er innrettet for å finne sted i Norge da bestemmelsene nevnt under 3) kommer til anvendelse.</u></li> <li>2) Ingen</li> <li>3) <u>Statlig monopol på arbeidsformidling. Dispensasjon kan gis til private arbeidskontorer som vil drive formidling av musikere, au pairs, arbeidstakere over 60 år og til sosialt arbeid. Dispensasjon kan videre gis til virksomheter som i samarbeid med den offentlige arbeidsformidling vil drive arbeidsformidling uten fortjeneste. Arbeidsutleie er forbudt. Dispensasjon kan gis til virksomheter som driver arbeidsutleie innen bl.a. regnskap, kontor og sekretærarbeid. Virksomheter som leverer arbeidsformidlingstjenester og utleie av arbeidskraft må være registrert som aksjeselskap i EØS-stat eller ha en garanti tilsvarende de egenkapitalkrav som gjelder for aksjeselskap. Det er ikke adgang til å kreve betaling av arbeidssøkere for arbeidsformidling og arbeidsutleie</u></li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen</li> </ol>	



Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Lederutvelgelse og rekruttering (CPC 87201)	4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
l) Etterforsknings- og sikkerhetsvirksomhet (CPC 873)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Daglig leder må være norsk statsborger bosatt i Norge. 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Som pkt. 3).	
(m) Tilhørende teknisk og vitenskapelig rådgivningstjeneste (berørte deler av CPC 8675 ikke relatert til offshore virksomhet)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(n) Vedlikehold og reparasjon av utstyr (ikke inkludert skip, fly eller andre transportmidler) (CPC 633, <del>berørte deler av</del> og CPC 8861-8866)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(o) Bygningsrenhold service (CPC 874)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(p) Fotograferingsvirksomhet (CPC 875)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(q) Pakke service (CPC 876)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(r) Trykking og publisering ( <del>del</del> av CPC 88442)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

\* Ubundet – teknisk ugjennomførbart

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(s) <u>Konferanse- og messetjenester (CPC 87909)</u>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen</li> <li>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u></li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen</li> <li>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u></li> </ol>	
(t) Andre			
- Utstillingstjenester (deler av CPC 87909)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen</li> <li>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen</li> <li>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</li> </ol>	
- Interiørdesign (angjeldende deler av CPC 87907)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen</li> <li>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen</li> <li>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</li> </ol>	
2. KOMMUNIKASJONS-TJENESTER			
B. <i>Kurertjenester</i> (CPC 7512)	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen restriksjoner unntagen for det som er spesifisert for transporttjenester.</li> <li>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ingen</li> <li>2) Ingen</li> <li>3) Ingen</li> <li>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</li> </ol>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<p>C. Teletjenester</p> <p>(a) Taletelefon                      (b) Pakkesvitsjetdatatjeneste                      (c) Linjesvitsjetdatatjeneste                      (d) Teleks                      (e) Telegraftjenester                      (f) Telefakstjenester                      (g) Leide samband</p>	<p>1) Ingen                      2) Ingen                      3) Ingen                      4) Ubundet, unntatt som angitt i del I                      – horisontale forpliktelser</p>	<p>1) Ingen                      2) Ingen                      3) Ingen                      4) Ubundet, unntatt som angitt i del I                      – horisontale forpliktelser</p>	<p>Norge påtar seg tilleggsforpliktelser i henhold til vedlegget, som i alle linjer er like bindende.</p>
<p>(o) Annet</p> <p>- Mobile og personlige teletjenester og systemer</p> <p>- Verdiøkende tjenester (ekskluderer taletelefon, telegraf og teleks, pakke- og linjesvitsjede datatjenester, mobiltelefon, personsøker og satelittjenester)</p>	<p>1) Ingen                      2) Ingen                      3) Ingen                      4) Ubundet, unntatt som angitt i del I                      – horisontale forpliktelser</p>	<p>1) Ingen                      2) Ingen                      3) Ingen                      4) Ubundet, unntatt som angitt i del I                      – horisontale forpliktelser</p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
3. BYGG OG ANDRE RELATERTE INGENIØRTJENESTER			
A. Generell konstruksjon (CPC 512)  B. Generelt ingeniørarbeid (CPC 513)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. <del>Entreprenøren og faglig leder for virksomheten må i minst 1 år ha hatt bopel i Norge og fremdeles bo der. I særlige tilfelle kan det gjøres unntak. Dersom entreprenøren flytter fra Norge vil godkjenningen falle bort inntil han igjen har bopel i Norge.</del>	
C. Installasjon og sammensetning (CPC 514, CPC 516)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. For installasjonsarbeider o.l. innenfor elektrisitet, rørleggervirksomhet og vvs kan utenlandske eksamener bli godkjent etter en konkret vurdering fra sak til sak.	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
D. Byggferdigstillelse (CPC 517)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Entreprenøren og faglig leder for virksomheten må ha hatt bopel i Norge og fremdeles bo der. I særlige tilfelle kan det gjøres unntak. Dersom entreprenøren flytter fra Norge vil godkjenningen falle bort inntil han igjen har bopel i Norge.	
E. <u>Andre</u> - Forarbeider på byggetomter (CPC 511) - Handel for bygningsarbeid (CPC 515) - Utleieservice knyttet til utstyr for bygging/riving av bygninger/ingeniørarbeid (CPC 518)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Entreprenøren og faglig leder for virksomheten må ha hatt bopel i Norge og fremdeles bo der. I særlige tilfelle kan det gjøres unntak. Dersom entreprenøren flytter fra Norge vil godkjenningen falle bort inntil han igjen har bopel i Norge.	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
4. DISTRIBUSJONS-TJENESTER <u>Førstehåndsomsetning av rå fisk er unntatt</u>			
A. <u>Kommisjonsagenttjenester (CPC 621) (Handel med våpen og farmasøytiske produkter unntatt)</u>	1) <u>Ingen, unntatt ubundet for elektrisitet</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) <u>Ingen, unntatt ubundet for elektrisitet</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
B. <u>Grossistforretninger (CPC 622) (Import og handel med <del>alkohol</del>, våpen og farmasøytiske varer <del>fisk og korn</del> unntatt)</u>  - <u>Engroshandel med elektrisitet*</u>	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser  1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser  1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

\* Samsvarende referanse til dokument MTN.GNS/W/120 og FN's "Central Product Classification" er ikke besluttet.

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
C. Detaljvarehandel (CPC 631+632+6111+ 6113+6121) (Import og Handel med farmasøytiske varer, alkohol og våpen unntatt)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) <u>Ingen</u> Daglig leder av filial i Norge av utenlandsk selskap må ha 2 års forutgående botid i Norge. Samme krav gjelder for flertallet av styrets medlemmer i et utenlandsk kontrollert selskap 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Daglig leder av filial i Norge av utenlandsk selskap må ha 2 års forutgående botid i Norge.	
- <u>Detaljhandel med elektrisitet*</u>	1) <u>Ubundet</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I</u> – <u>horisontale forpliktelser</u>	1) <u>Ubundet</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I</u> – <u>horisontale forpliktelser</u>	
D. Franchising (CPC 8929)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

\* Samsvarende referanse til dokument MTN.GNS/W/120 og FN's "Central Product Classification" er ikke besluttet.



Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
5. UTDANNINGSTJENESTER			
<p>Utdanningstjenester som fører til tildeling av offentlig godkjente eksamener og /eller grader</p> <p>- Tjenester innenfor grunnskolens barnetrinn og ungdomstrinn</p> <p>- Tjenester innenfor videregående opplæring</p> <p>- Tjenester innenfor høyere utdanning</p> <p>- Voksenopplæring</p>	<p>1) Som for 3)</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Utdanning på grunnskolens og den videregående skoles nivå er offentlig tjenesteytelser. Stiftelser og andre juridiske enheter kan gis godkjenning til å tilby supplerende parallell eller særskilt utdanning på kommersielt grunnlag. Økonomisk støtte til utdanningsinstitusjoner eller til utdanningsøkende kan bare gis for skolegang/studier ved godkjente institusjoner.</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Lærerutdanning fra utlandet kan godkjennes, og det må avlegges en tilleggsprøve.</p>	
<p>Utdanningstjenester som ikke fører til tildeling av offentlig godkjente eksamener og/eller grader.</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
6. MILJØVERNTJENESTER			
Med unntak av Disse forpliktelsene omfatter ikke offentlige oppgaver som enten eies og drives eller utføres på oppdrag av lokale, regionale eller statlige myndigheter.			
A. <u>Avløpstjenester</u> Avløpstjenester (CPC 9401)	1) <del>Ingen</del> Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) <del>Ingen</del> Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
B. <u>Håndtering av fast/farlig avfall</u> - Avfallshåndteringstjenester (CPC 9402) - <del>C</del> -Renhold og lignende tjenester (CPC 9403)	1) Ubundet 2) Ingen 3) <del>Ingen</del> Enkelte avfallstyper er underlagt en monopolsituasjon 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
C. <u>Beskyttelse av luftklima</u>	1) <del>Ubundet</del> 2) <del>Ingen</del> 3) <del>Ingen</del> 4) <del>Ubundet, unntatt som angitt i del I</del> – horisontale forpliktelser	1) <del>Ubundet</del> 2) <del>Ingen</del> 3) <del>Ingen</del> 4) <del>Ubundet, unntatt som angitt i del I</del> – horisontale forpliktelser	
<del>D. Andre</del> <del>Støybekjempelse</del> <del>(CPC 9405)</del> <del>Naturforvaltningstjenester</del> <del>(CPC 9406)</del> <del>Andre miljøverntjenester</del> <del>(CPC 9409)</del>	1) <del>Ubundet</del> 2) <del>Ingen</del> 3) <del>Ingen</del> 4) <del>Ubundet, unntatt som angitt i del I</del> – horisontale forpliktelser	1) <del>Ubundet</del> 2) <del>Ingen</del> 3) <del>Ingen</del> 4) <del>Ubundet, unntatt som angitt i del I</del> – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- <u>Reduksjon Rensing av avgasser og andre utslipp og forbedring av luftkvalitet (CPC 94040)</u>	1) <del>Ingen</del> Ubundet 2) Ingen 3) <del>Ingen</del> Statseid monopol for kontrolltjenester av avgasser fra biler og lastebiler. Slike tjenester må tilbys på non-profit basis. 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) <del>Ingen</del> Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
D. <u>Behandling og rensing av jord og vann</u> - <u>Behandling og rensing av forurenset grunn og vann (del av CPC 94060)</u>	1) <del>Ubundet</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) <del>Ubundet</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
E. <u>Støy og vibrasjonsreduksjon</u> - <u>Støyreduksjonstjenester (CPC 94050)</u>	1) <del>Ubundet</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) <del>Ubundet</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
F. <u>Beskyttelse av biodiversitet og landskap</u> - <u>Natur og landskaps beskyttelse (del av CPC 9460)</u>	1) <del>Ubundet</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) <del>Ubundet</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
G. <u>Andre miljø- og støttetjenester</u>  - <u>Andre miljøtjenester som ikke er klassifisert andre steder</u> <u>(CPC 94090)</u>	1) <del>Ubundet</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) <del>Ubundet</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
7. FINANSIELLE TJENESTER			
<p>i. Norge påtar seg forpliktelser i forbindelse med finansielle tjenester i samsvar med Forståelsen om forpliktelser innen finansielle tjenester (Forståelsen).</p> <p>ii. Forpliktelser med hensyn til markedsadgang i forhold til ytelsesmåte 1) og 2), får anvendelse på transaksjoner angitt i henholdsvis punkt B.3 og B.4 i Forståelsens avsnitt om markedsadgang.</p> <p>iii. Restriksjoner og begrensninger oppført i listen under ytelsesmåte (1) får anvendelse på lovgivningsmessige tiltak rettet mot utenlandske finansielle tjenesteytere som er etablert utenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde. Begrensningene oppført i listen under ytelsesmåte (2) får anvendelse på lovgivningsmessige tiltak rettet mot forbrukere av finansielle tjenester som er bosatt i Norge.</p> <p>iv. Følgende restriksjoner og begrensninger gjelder:</p>			

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
A. Forsikringsvirksomhet og forsikringsrelaterte tjenester	<p>1) <u>I tillegg til tjenester oppført i paragraf B.3 (a) i Forståelsen, kan utenlandske forsikringsselskaper tilby forsikring knyttet til undersøkelsesvirksomhet til havs og forsikringsavtaler som inngås av innenlandske selskaper hvor virksomheten utgjør minst 10 årsverk eller som har en årlig omsetning på minst 50 millioner kroner.</u></p> <p>Forsikringsselskaper som ikke er etablert i Norge må yte tjenestene angitt i punkt B.3 a) i forståelsen gjennom en forsikringsmegler som er godkjent i Norge.</p> <p>2) Ingen</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>3) Ingen enkeltinvestor eller samarbeidende gruppe av investorer kan erverve eller inneha mer enn ti prosent av aksjekapitalen i et norsk forsikringsselskap. <u>En utenlandsk eller norsk finansinstitusjon kan, ved tillatelse, erverve og inneha opp til 25 prosent av aksjekapitalen hvis dette er en del av et strategisk samarbeid.</u> Finans- og tolldepartementet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra disse begrensningene på enkeltinvestorers eierskap.</p> <p>Uten hensyn til ovenstående kan utenlandske forsikringsselskaper etablere del- eller heleide datterselskaper i Norge. De øvrige eiere av slike deleide datterselskaper må være utenlandske forsikringsselskaper eller norske institusjoner.</p> <p>For datterselskaper eller filialer av finansinstitusjoner som ikke er hjemmehørende i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet, kreves det at livsforsikring, skadeforsikring og kredittforsikring drives i atskilte enheter.</p> <p>Forsikringsselskaper som er hjemmehørende i Norge, kan bare organiseres som aksjeselskaper eller gjensidige selskaper. Forsikringsmeglerfirmaer som er hjemmehørende i Norge, kan bare organiseres som aksjeselskaper.</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser.</p>	<p>3) <del>For gjensidige i norske forsikringsselskaper, herunder datterselskaper av utenlandske forsikringsselskaper,</del> må daglig leder, minst halvparten av styremedlemmene og halvparten av medlemmene i bedriftsforsamlingen ha fast bopel i Norge. Dette kravet gjelder ikke borgere i en stat i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde når de er bosatt i en slik stat. Nærings- og handelsdepartementet kan gjøre unntak fra disse reglene. <del>Inntil endringer i den norske selskapslovgivningen trer i kraft (vedtatt av Stortinget 27. mai 1997), gjelder fortsatt følgende begrensninger: Bostedskravet får anvendelse også på representantskapet. De berørte medlemmene må ha vært bosatt i Norge de to siste årene.</del></p> <p>Andre utenlandske finansinstitusjoner enn forsikringsselskaper kan ikke eie aksjer i et norsk forsikringsselskap som er et deleid datterselskap av et utenlandsk forsikringsselskap.</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
B. Bankvirksomhet og andre finansielle tjenester (unntatt forsikring)	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen enkeltinvestor eller samarbeidende gruppe av investorer kan erverve eller inneha mer enn ti prosent av aksjekapitalen i forretningsbanker eller finansieringsforetak eller mer enn ti prosent av grunnfondskapitalen i sparebanker. <u>En utenlandsk eller norsk finansinstitusjon kan, ved tillatelse, erverve og inneha opp til 25 prosent av aksjekapitalen hvis dette er en del av et strategisk samarbeid. I tillegg kan</u> Finans- og tolldepartementet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra disse begrensningene på enkeltinvestorers eierskap i slike institusjoner.</p> <p>Uten hensyn til ovenstående kan utenlandske banker og finansieringsforetak etablere del- eller heleide datterselskaper i Norge. De øvrige eiere av slike deleide datterselskaper må være henholdsvis banker eller finansieringsforetak.</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) <u>Ingen i norske forretningsbanker, finansieringsforetak, fondsmeglerforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond, herunder datterselskaper av slike utenlandske institusjoner, må daglig leder, minst halvparten av styremedlemmene og halvparten av medlemmene i bedriftsforsamlingen ha fast bopel i Norge. Dette kravet gjelder ikke borgere i en stat i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde når de er bosatt i en slik stat. Nærings- og handelsdepartementet kan gjøre unntak fra disse reglene. Inntil endringer i den norske selskapslovgivningen trer i kraft (vedtatt av Stortinget 27. mai 1997), gjelder fortsatt følgende begrensninger: Bostedskravet får anvendelse også på representantskapet. De berørte medlemmene må ha vært bosatt i Norge i de to siste årene.</u></p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p><del>Verdipapirsentralen har enerett på registrering av verdipapirer slik det er fastsatt i lov om Verdipapirsentralen.</del></p> <p>Forretningsbanker, fondsmeglerforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond som er hjemmehørende i Norge, må organiseres som aksjeselskap.</p> <p><del>Filialer i Norge av banker, fondsmeglerforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond som er hjemmehørende utenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, kan ikke være kundeførere i Verdipapirsentralen.</del></p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</p>	<p>I sparebanker og finansieringsforetak som ikke er organisert som aksjeselskaper, må medlemmer av beslutningsorganer være borgere i stater i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde og ha fast bopel i slike stater. Finans- og tolldepartementet kan gjøre unntak fra disse reglene.</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</p>	
9. TURISME OG REISETJENESTER			
A. Hotell og restauranter	<p>Hotell, campingplass annen kommersiell innkvartering, restauranter, caféer, pubs, barer (CPC 641, CPC 642, CPC 643)</p> <p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</p>	<p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</p>	
B. Reisebyrå og turoperatørtjenester (CPC 7471)	<p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</p>	<p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</p>	



Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
C. Turist guide tjenester (CPC 7472)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
10. TJENESTER FOR FRITID, KULTUR OG SPORT			
B. Nyhetsbyråer (CPC 962)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
11. TRANSPORTTJENESTER			
A. Sjø transport			
<p>Internasjonal sjøtransport (gods og passasjerer) (CPC 7211 og 7212)</p> <p><u>Internasjonal slepe og bukseringsvirksomhet (CPC 7214). Unntatt innenriksfart (1) og innenriks sleping og buksering</u></p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) (a) Skip i det norske ordinære skipsregisteret (NOR). Skipene må eies av en <u>EØS norsk</u> statsborger eller av et <u>EØS norsk</u> selskap hvor <u>EØS</u> norske statsborgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Unntak fra 60 prosent regelen kan gis.</p> <p>(b) Skip i norsk internasjonalt skipsregister (NIS). Ingen</p> <p>(c) Andre former for etablering: (2) Ingen</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) (a) NOR. Når det skipseiende selskap er et selskap med begrenset ansvar må det ha hovedkvarter i <u>EØS-området Norge</u>. Flertallet av styremedlemmene inkludert formannen må være <u>EØS norske</u> statsborgere bosatt i <u>EØS området Norge</u> og ha vært bosatt i <u>EØS området Norge</u> i de foregående to år. <del>Støtteordning for deler av NOR flåten</del></p> <p>(b) NIS. Skip med mer enn 40 prosent ikke EØS utenlandske eierskap må drives av et rederi med hovedkontor i Norge eller av et norsk driftselskap. Hvis skipet er registrert direkte i NIS av et utenlandsk selskap kreves en <u>EØS norsk</u> representant. <u>Representanten må være bosatt i Norge og ha fullmakt til å ta imot søksmål på vegne av eieren.</u></p> <p>(c) Andre former for etablering: (2) Ingen</p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	4) (a) Mannskap på NOR skip: Ubundet, unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser  (b) Mannskap på NIS skip: Ubundet unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser  (c) Personell på land: Ubundet unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser	4) (a) Mannskap på NOR skip: Ubundet, unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser  (b) NIS: Mannskap på NIS skip: Ubundet unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser, unntatt kapteinen som må være norsk. Unntak fra denne regelen kan gis.  (c) Personell på land: Ubundet unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Kabotasje transport (1)	Ikke inkludert i dette tilbudet.		
<p><u>Innenriks sjøtransport av gods (del av CPC 7212), begrenset til følgende tjenester:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <u>Tilbringer tjenester knyttet til internasjonale laster</u></li> <li>- <u>Transport av tomme containere</u></li> <li>- <u>Sjøtransport knyttet til petroleumsleting og utvinning</u></li> </ul>	<p>1) <u>Ubundet</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) (a) <u>Skip i det norske ordinære skipsregisteret (NOR). Skip må eies av en EØS statsborger eller av et EØS selskap hvor EØS statsborgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Unntak fra 60 prosent regelen kan gis.</u></p> <p>(b) <u>Andre former for etablering: (2). Ingen</u></p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p>	<p>1) <u>Ubundet</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) (a) <u>NOR. Når det skipseiende selskap er et selskap med begrenset ansvar må det ha hovedkvarter i EØS-området. Flertallet av styremedlemmene inkludert formannen må være EØS statsborgere bosatt i EØS området og ha vært bosatt i EØS området i de foregående to år.</u></p> <p>(b) <u>Andre former for etablering: (2). Ingen</u></p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<u>Innenriks sleping og buksering inkludert ankerhåndtering, tilknyttet petroleumsleting og utvinning (del av CPC 7214)</u>	<p>1) <u>Ubundet</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) (a) <u>Skip i det norske ordinære skipsregisteret (NOR). Skipene må eies av en EØS statsborger eller av et EØS selskap hvor EØS statsborgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Unntak fra 60 prosent regelen kan gis.</u></p> <p>(b) <u>Andre former for etablering (2) Ingen</u></p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p>	<p>1) <u>Ubundet</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) (a) <u>NOR. Når det skipseiende selskap er et selskap med begrenset ansvar må det ha hovedkvarter i EØS-området. Flertallet av styremedlemmene inkludert formannen må være EØS statsborgere bosatt i EØS området og ha vært bosatt i EØS området i de foregående to år.</u></p> <p>(c) <u>Andre former for etablering (2) Ingen</u></p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p>	
Tjenester tilknyttet sjøtransport:			
- Lastehåndteringstjenester (3)	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser.</u></p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) <del>Ingen</del> <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser.</u></p>	
- Lagrings og lagertjenester (CPC742), tollklareringstjenester (4), containeroppstillings- og oppbevaringstjenester (5)	<p>1) <u>Ubundet*</u></p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser.</u></p>	<p>1) <u>Ubundet*</u></p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) <del>Ingen</del> <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser.</u></p>	

\* Ubundet – teknisk ugjennomførbart

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Skipsagentvirksomhet (6), spedisjonstjenester (7)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) <del>Ingen</del> <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser.</u>	
- Andre tilknyttede støttetjenester til transportvirksomhet (8)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) <del>Ingen</del> <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser.</u>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Tilknyttede tjenester som rederier og skip må ha tilgang til:			<p>Følgende tjenester gjøres tilgjengelig til leverandører av internasjonale sjøtransporttjenester på rimelige og ikke diskriminerende vilkår:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Lostjenester.</li> <li>2. Slepe- og taubåtassistanse</li> <li>3. Proviantering samt bunkring av drivstoff og vann</li> <li>4. Levering av avfall og ballast</li> <li>5. Havnekaptein-tjenester</li> <li>6. Navigasjonshjelpemidler</li> <li>7. Landbaserte driftstjenester som er avgjørende for drift av skip inkludert kommunikasjoner, vann og elektrisitet</li> <li>8. Nødreparasjonsanlegg og utstyr</li> <li>9. Tjenester knyttet til oppankring, ankerplass og fortøying</li> </ol>

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
			<p>10. Containerhåndtering, lagrings- og lagertjenester, godtransport.</p> <p>11. Der hvor vei, jernbane, kystskipsfart og lignende tilknyttede tjenester ellers ikke er dekket av denne bindingslisten så skal en multimodal transportoperatør ha adgang til å leie, låne eller befrakte lastebiler, jernbanevogner og lignende utstyr for å kunne å videre-transportere internasjonale laster som kommer sjøveien, eller ha tilgang til og kunne bruke disse formene for transport-tjenester med det formål å kunne tilby multimodal-transporter</p>



Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
C. Lufttransporttjenester			
- Computer Reservations Systems (CRS) tjenester	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet vedr. moderselskap eller deltagende selskapers forpliktelser overfor et CRS kontrollert av et luftfartsselskap fra ett eller flere tredjeland. 2) Ingen 3) Ubundet vedr. moderselskap eller deltagende selskapers forpliktelser overfor et CRS kontrollert av et luftfartsselskap fra ett eller flere tredjeland. 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
- Salg og markedsføring av flytransporttjenester	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet for salg gjennom CRS av lufttransporttjenester som utføres av CRS-eide flyselskap. 2) Ingen 3) Ubundet for salg gjennom CRS av lufttransporttjenester som utføres av CRS moderselskap. 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
- Reparasjons- og vedlikeholdstjenester av luftfartøy	1) <del>Ubundet</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) <del>Ubundet</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

\* Ubundet – teknisk ugjennomførbart.

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
E. Jernbanetransporttjenester			
(c) Skiftetjenester (CPC 7113)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(d) Vedlikehold og reparasjoner av jernbanemateriell (CPC 8868) <sup>1</sup>	1) <del>Ubundet*</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) <del>Ubundet*</del> <u>Ingen</u> 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(e) Støttetjenester for jernbanetransporttjenester (CPC 743)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
F. Veitransporttjenester			
a),b) Passasjer- og godstrafikk (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123; ikke inkludert kabotasje)	1) Ubundet 2) Ingen 3) <u>Ingen, unntatt P</u> passasjer transport <u>da rutetraffic og pendel tjenester og andreretraffic fordrer etablering forutsetter vurdering av markedsbehov basert på trafikkkriterier</u> 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) <u>Ingen Requirement on established entities to use vehicles with national registration</u> 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

<sup>1</sup> Tjenestene nevnt dekker bare en del av den total rekken av aktiviteter dekket av CPC forståelsen.

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor:	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(e) Støttetjenester for veitransporttjenester (CPC 744)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
<u>11.G.Rørledningstransport</u>			
(a) <u>Rørledningstransport av olje og naturgass. Nettverkskontroll og overvåkingstjenester unntatt (part of CPC 71310)</u>	1) <u>Ingen</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Lisens nødvendig for å bygge og eie oppstrømsrørledninger for transport av olje og naturgass</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u>	1) <u>Ingen</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u>	

## Norges tilleggsforpliktelser for telekommunikasjonstjenester - referansedokumentet

Virkeområde

Nedenfor følger definisjoner og prinsipper for det regulatoriske rammeverk for grunnleggende teletjenester.

Definisjoner

Bruker, tjenesteforbrukere og tjenesteytere

Grunnleggende fasiliteter, fasiliteter i offentlig telenett og -tjeneste som

- (a) er utelukkende eller i hovedsak ytet av én eller et begrenset antall tjenesteytere; og
- (b) verken økonomisk eller teknisk kan erstattes på en rimelig måte, for å yte en tjeneste

En dominerende aktør er en tjenesteyter som har evnen til å påvirke vilkårene for deltakelse (med hensyn til pris og levering) i det aktuelle marked for grunnleggende teletjenester som et resultat av:

- (a) kontroll over grunnleggende fasiliteter eller
- (b) bruk av sin markedsposisjon.

### **1. Tiltak for å beskytte konkurransen**

#### 1.1 Forebygging av konkurransebegrensende praksis i markedet for teletjenester

Passende tiltak skal opprettholdes for det formål å hindre at tjenesteytere som alene eller sammen er en dominerende aktør, deltar i eller fortsetter sin konkurransebegrensende praksis.

#### 1.2 Beskyttelsestiltak

Den konkurransebegrensende praksis nevnt ovenfor inkluderer spesielt:

- (a) å delta i konkurransebegrensende kryss-subsidiering;
- (b) å benytte opplysninger som er skaffet til veie fra konkurrenter og som resulterer i vridning av konkurransen; og
- (c) ikke å gjøre tilgjengelig i rett tid for andre tjenesteytere tekniske opplysninger om grunnleggende funksjoner og forretningsrelevante opplysninger som er nødvendige for å kunne tilby tjenester.

### **2. Samtrafikk**

2.1 Denne delen gjelder tilknytning av tjenesteytere som tilbyr offentlige telenett eller offentlige teletjenester slik at en tjenesteyters brukere kan kommunisere med en annen tjenesteyters brukere og får tilgang til tjenester som den andre tjenesteyteren tilbyr, der spesifikke forpliktelser inngås.

## 2.2 Sikring av samtrafikk

Samtrafikk med en dominerende aktør skal sikres på ethvert teknisk mulig punkt i nettet. Slik samtrafikk skal tilbys<sup>1</sup>

- (a) på ikke-diskriminerende vilkår, betingelser (inkludert tekniske standarder og spesifikasjoner) og takster, med en kvalitet som ikke er dårligere enn den som tilbys egne tilsvarende tjenester eller tilsvarende tjenester fra ikke-tilsluttet tjenesteytere eller egne datterselskaper eller andre tilsluttede selskaper<sup>2</sup>;
- (b) på en betimelig måte, på vilkår, betingelser (inkludert tekniske standarder og spesifikasjoner) og kostnadsorienterte takster som er åpne, rimelige, på bakgrunn av hva som er økonomisk mulig, og tilstrekkelig oppdelt slik at tjenesteyteren ikke behøver betale for nettdeler eller funksjoner som han ikke trenger for å yte tjenesten; og
- (c) på anmodning, på punkter i tillegg til nettermineringspunktene som er tilbudt majoriteten av brukerne, basert på takster som gjenspeiler konstruksjonskostnaden for nødvendige tilleggfunksjoner.

## 2.3 Offentlig tilgjengelige prosedyreregler for forhandling om samtrafikk

Prosedyrer for samtrafikkforhandlinger med en dominerende aktør skal gjøres offentlig tilgjengelig

## 2.4 Åpenhet om samtrafikkavtaler

Det skal sikres at en dominerende aktør enten gjør sine samtrafikkavtaler eller en standardavtale for samtrafikk offentlig tilgjengelig.

## 2.5 Samtrafikk: tvisteløsning

En tjenesteyter som ber om samtrafikk med en dominerende aktør skal enten,

- (a) på ethvert tidspunkt eller
- (b) etter et rimelig tidsrom som er offentliggjort

kunne anvende, et uavhengig innenlandsk organ, som den regulerende myndighet det refereres til i nr. 5 nedenfor, for å løse tvister om passende vilkår, betingelser og takster for samtrafikk innen et rimelig tidsrom, i den grad disse ikke er fastsatt allerede.

## 3 Universelle tjenester

Etthvert medlem har rett til å definere hvilke forpliktelser det ønsker å opprettholde for universelle tjenester. Slike forpliktelser skal ikke anses som konkurransebegrensende i seg selv, forutsatt at de er administrert på en åpen, ikke-diskriminerende og konkurransenøytral måte, og ikke er mer byrdefulle enn det som er nødvendig for den type universell tjeneste som er definert av medlemmet.

<sup>1</sup> Tjenesteytere eller nettleverandører som ikke er offentlig tilgjengelige, for eksempel lukkede brukergrupper, er garantert rettigheter til å koble seg til offentlige telenett eller offentlige teleoverføringstjenester på vilkår, betingelser og takster som er ikke-diskriminerende, åpne og kostnadsorienterte. Slike betingelser og takster kan derimot, avvike fra betingelser og takster som gjelder for samtrafikk mellom offentlige telenett eller offentlige teleoverføringstjenester.

<sup>2</sup> Forskjellige betingelser og takster kan settes i Norge for operatører i forskjellige markedssegmenter, basert på ikke-diskriminerende og åpne nasjonale konsesjonsvilkår, når slike forskjeller objektivt sett kan forsvares fordi tjenestene ikke tilsvarer hverandre.

#### **4 Offentlig tilgang til lisensieringskriterier**

Dersom det kreves lisens, skal følgende opplysninger gjøres offentlig tilgjengelig:

- (a) alle lisensieringskriterier og hvor lang tid det vanligvis kreves for å avgjøre en lisenssøknad, og
- (b) vilkår og betingelser for den enkelte lisens.

Begrunnelsen for avslag på lisenssøknad skal gjøres kjent for søkeren på anmodning.

#### **5 Uavhengige regulatører**

Det regulatoriske organ er uavhengig av, og ikke ansvarlig overfor, noen tilbyder av grunnleggende teletjenester. Vedtakene til og prosedyrene benyttet av regulatørene skal være upartiske i forhold til alle markedsaktører.

#### **6 Tilordning og bruk av begrensede ressurser**

Enhver prosedyre for tilordning og bruk av begrensede ressurser, inklusiv frekvenser, nummer og fremføringsrett, skal gjennomføres på en objektiv, betimelig, åpen og ikke-diskriminerende måte. Aktuell status for tilordnede frekvensbånd skal gjøres offentlig tilgjengelig, men detaljert identifikasjon av frekvenser som er tilordnet særlig statlig bruk, er ikke påkrevd.

---

## VEDLEGG

### MERKNADER TIL SJØTRANSPORT

“Rimelige og ikke diskriminerende priser og betingelser” betyr i forhold til multimodal transport operasjoner, at multimodal operatører har muligheten til å sørge for videreforsendelse av varer uten unødig opphold og med prioritet foran andre varer som har ankommet havn på et senere tidspunkt. En ”multimodal transport operatør” betyr den person som et konnossement, multimodal transport dokument eller annen type dokument som innebærer at det foreligger en kontrakt om en multimodal transport utstedes på vegne av og som er ansvarlig for transporten av varer i samsvar med fraktekontrakten.

1. “Kobetasje Innenriksfart” defineres som sjøtransport av varer og passasjerer mellom havner i Norge, inkludert lokaliteter på kontinentalsokkelen hvor det letes etter eller utvinnes petroleum.

2. “Andre former for etablering for leveranse av internasjonale skipsfartstjenester” betyr at tilbydere av internasjonale sjøtransport tjenester fra andre medlemsland har muligheten til å utføre lokalt alle aktiviteter som er nødvendige for å levere kundene delvise eller fullt integrerte transporttjenester der sjøtransport utgjør en vesentlig del. (Denne forpliktelsen skal imidlertid ikke på noen måte kunne oppfattes å begrense forpliktelsene som er tatt for leveranser av tjenester over landegrensene - leveringsmåte 1).

Disse aktivitetene omfatter, men er ikke begrenset til:

- (a) markedsføring og salg av sjøtransport og relaterte tjenester gjennom direkte kontakt med kundene, fra tilbudsfasen til fakturering, der disse tjenestene opereres eller tilbys av tjenesteleverandøren selv eller av tjenesteleverandører som tjenesteselgeren har etablert et løpende forretningsforhold med
- (b) oppkjøp på egen vegne eller på vegne av kunder (og videresalg til deres kunder) av enhver transporttjeneste og relaterte tjenester, inkludert innkommende transporter av alle transportformer, særlig innenlandske vannveier, vei og jernbane som er nødvendig for å tilby integrerte transporttjenester.
- (c) utferdigelse av dokumentasjon som vedrører transportdokumenter, tolldokumenter eller andre dokumenter som er knyttet til opprinnelse og karakteristika for varen som transporteres.
- (d) leveranse av forretningsinformasjon på enhver måte, inkludert datamaskin baserte informasjonssystemer og elektronisk utveksling av data (underlagt bestemmelsene i vedlegget om telekommunikasjon)
- (e) inngåelse av enhver forretningsavtale (inkludert deltagelse som aksjonær) og ansettelse av lokalt rekruttert personale ( eller for utenlandske ansatte som er underlagt bestemmelsene i de horisontale forpliktelsene om personbevegelser) med enhver lokalt etablert skipsagent
- (f) opptreden på vegne av selskaper som organiserer ankomst av skip eller som mottar lasten når det er påkrevd

3. “Lastehåndteringstjenester” er oppgaver som utføres av laste og losse selskaper, inkludert terminal operatører, men inkluderer ikke de direkte aktivitetene som utføres av havnearbeidere, når denne arbeidsstyrken er organisert uavhengig av laste- og losse samt terminalsselskaper. Oppgavene som er dekket inkluderer organisering og tilsyn med
- lasting og lossing av last om bord i skip
  - sammenbinding og løsning av last
  - mottak/leveranse og oppbevaring av gods før avskipning og etter mottak.

4. “Tollklareringstjenester” (alternativt “toll megler tjenester”) er virksomhet som består i å utføre tollklaringsformaliteter vedrørende import, eksport eller ved transport av last på egne eller andres vegne, enten denne tjenesten er hovedaktivitet for tjenesteleverandøren eller et vanlig tillegg til hovedvirksomheten.

5. “Containeroppstillings og oppbevaringstjenester” er virksomhet som består i å lagre containere enten i havneområdet eller inne i landet slik at de kan fylles/tømmes, repareres og klargjøres for avskipning

“Skipsagenturtjenester” er virksomhet som består i å representere innen et gitt geografisk område, som agent forretningsinteressene til en eller flere skipslinjer eller rederier for følgende formål:

- markedsføring og salg av sjøtransport og relaterte tjenester fra tilbudsfasen til fakturering, og utstedelse av konnossement på vegne av selskaper, kjøp og salg av nødvendige tilknyttede tjenester, utferdige dokumentasjon og besørge forretningsopplysninger;
- opptre på vegne av selskaper som organiserer ankomst av skip eller som mottar lasten når det er påkrevd.

7. “Spedisjonstjenester” er virksomhet som består i å organisere og overvåke forsendelser på vegne av avskipere, gjennom innkjøp av transport og tilknyttede tjenester, utferdige dokumenter og besørge forretningsopplysninger.

8. “Andre tilknyttede støttetjenester til transportvirksomhet” er fraktmegler tjenester, fakturakontroll og fraktrate informasjonstjenester, tjenester knyttet til utferdigelse av transportdokumenter; pakking og emballering, utpakking og avemballering, godsinspeksjon, veie og stikkprøve tjenester; godsmottak og godkjennings tjenester (inkludert henting og utlevering).



**NORGE – LISTE OVER ARTIKKEL II (MFN) UNNTAK**

sektor eller undersektor	Beskrivelse av tiltak med angivelse av avvik fra artikkel II	Land som tiltaket omfatter	Tilsiktet varighet	Forhold som skaper behov for unntak
Veitransport: Person- og frakt	Bestemmelser i eksisterende og fremtidige veitransportavtaler med ett eller flere land for å reservere trafikkale rettigheter i transport mellom Norge og aktuelle tredjeland. Vei kabotasje kan også tillates for visse land.	Alle land	Ubegrenset	Regional særegenhet ved veitransport tjenester
Audiovisuelle tjenester: Sending av audiovisuelle programmer til almenheten	Tiltak som er vedtatt for gjennomføringen i samsvar med reguleringene, så som EU's fjernsynsdirektiv (Nr. 89/552), og som definerer programmer av europeisk opprinnelse for å utvide nasjonal behandling til audiovisuelle program som oppfyller spesifikke opprinnelseskriterier	Parter i Europarådets konvensjon om fjernsyn over landegrensene eller andre europeiske land som kan tiltre avtalen	Ubegrenset	Fremmed kulturell identitet innen kringkastningssektoren i Europa, samt oppnåelse av bestemte språkpolitiske målsettinger
Audiovisuelle tjenester: Film- og videoproduksjon og distribusjonstjenester	For å sammenligne nasjonal behandling av audiovisuelle verk i bilaterale avtaler som co-produksjoner av film. Slike verk kan i noen tilfeller få tilgang til støtte når slik støtte ikke på annen måte ville blitt tilgjengelig for co-produksjoner	Alle land (eksisterende avtaler med Storbritannia)	Ubegrenset	Målet med slike avtaler er å fremme kulturelle forbindelser mellom aktuelle land

sektor eller undersektor	Beskrivelse av tiltak med angivelse av avvik fra artikkel II	Land som tiltaket omfatter	Tilsiktet varighet	Forhold som skaper behov for unntak
Audiovisuelle tjenester: Produksjon og distribusjon av kinematografiske verk og fjernsynsprogrammer i de norske land	Tiltak som er vedtatt for gjennomføringen av støtteordninger i samsvar med slike støtteprogram som Nordisk Film- og Fjernsynsfond for å øke produksjon og distribusjon av audiovisuelle verk produsert i de nordiske land	Finland, Norge, Sverige, Island og Danmark	Ubegrenset	Bevaring og fremme av den regionale identitet i de aktuelle land
Audiovisuelle tjenester: Produksjon og distribusjon av kinematografiske arbeider og fjernsynsprogrammer	Tiltak som er vedtatt for gjennomføringen av støtteordninger i samsvar med slike støtteprogrammer som MEDIA og EURIMAGES til audiovisuelle program og leverandører av disse programmene, som oppfyller spesifikke opprinnelsesregler	Europeiske land	Ubegrenset	Bevaring og fremme av den regionale identitet i de aktuelle land
Alle sektorer	Tiltak med formål å fremme nordisk samarbeid, slik som:  - garantier og lån for investeringsprosjekter og eksport (Nordisk investeringsbank);  - finansiell støtte til FoU-prosjekter (Nordisk industrifond);	Danmark, Sverige, Finland, Island og Norge	Ubegrenset	For å opprettholde og fremme nordisk samarbeid

sektor eller undersektor	Beskrivelse av tiltak med angivelse av avvik fra artikkel II	Land som tiltaket omfatter	Tilsiktet varighet	Forhold som skaper behov for unntak
<p>CRS, salg og markedsføring av lufttransporttjenester</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- støtte til markedsundersøkelser av internasjonale prosjekter (Nordisk prosjektportfond;</li> <li>- finansiell støtte til foretak* som benytter miljøteknologi (Nordisk miljøfinansieringsselskap)</li> </ul> <p>De forpliktelser en eier av et CRS eller et CRS-eiende flyselskap og deltagende (i CRS) flyselskap har, gjelder ikke tilfeller hvor tilsvarende behandling ikke blir gitt i CRS-eierselskapets eller det CRS-eiende flyselskapets hjemland</p>	<p>(* ) Gjelder for øst-europeiske foretak, som samarbeider med ett, eller flere nordiske foretak.</p> <p>Alle land hvor et CRS-eiende selskap eller CRS-eiende flyselskap er hjemmehørende</p>	<p>Ubegrenset</p>	<p>Behovet for unntaket skyldes manglende multilateralt regelverk mht bruken av CRS</p>
<p><u>Innenlands sjøtransport:</u> <u>Person og frakt</u></p>	<p><u>Bestemmelser i avtaler om adgang til innenlands sjøtransport</u></p>	<p><u>Danmark, Finland, Island, Tyskland, Sverige og Storbritannia</u></p>	<p><u>Ubegrenset</u></p>	<p><u>Disse avtaler går utover rettighetene i EØS-avtalen og kommer derfor til anvendelse. Unntaket gir adgang til å yte delvis og forbedrede forpliktelser i denne sektoren.</u></p>

## Liste over energirelaterte tjenester

Denne listen er utarbeidet for å gi WTO-medlemmer en oversikt over Norges innledende tilbud av spesifikke forpliktelser for energi relaterte tjenester. Listen spesifiserer hvor de ulike emnene finnes i dokument MTN.GNS/W/120 og i FNs "Provisional Central Product Classification" (CPC). Oppstillingen prejudiserer ikke Norges syn på klassifiseringen av energirelaterte tjenester eller hvordan disse tjenestene skal føres i bindingslistene.

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<b>I. BYGGING, UNDERSØKELSER OG UTVIKLING FOR ENERGIRESSURSER</b>			
3A. Generell konstruksjon (CPC 512)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	
3B. Generelt ingeniørarbeid (CPC 513)	4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Entreprenøren og faglig leder for virksomheten må i minst 1 år ha hatt bopel i Norge og fremdeles bo der. I særlige tilfelle kan det gjøres unntak. Dersom entreprenøren flytter fra Norge vil godkjenningen falle bort inntil han igjen har bopel i Norge.	
3C. Installasjon og sammensetning (CPC 514, CPC 516)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. For installasjonsarbeider o.l. innenfor elektrisitet, rørleggervirksomhet og vvs kan utenlandske eksamener bli godkjent etter en konkret vurdering fra sak til sak.	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
3D. Byggferdigstillelse (CPC 517)  3E. <u>Andre</u>  - Forarbeider på byggetomter (CPC 511) - Handel for bygningsarbeid (CPC 515) - Utleieservice knyttet til utstyr for bygging/riving av bygninger/ingeniørarbeid (CPC 518)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser. Entreprenøren og faglig leder for virksomheten må ha hatt bopel i Norge og fremdeles bo der. I særlige tilfelle kan det gjøres unntak. Dersom entreprenøren flytter fra Norge vil godkjenningen falle bort inntil han igjen har bopel i Norge.	
1.F Andre forretningstjenester (h) <u>Tjenester knyttet til bergverk</u> (CPC 883)	1) <u>Ingen</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I</u> – <u>horisontale forpliktelser</u>	1) <u>Ingen</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I</u> – <u>horisontale forpliktelser</u>	
9.A. Hotell og restauranter - Andre innkvarterings- tjenester (CPC 64199) (Innkvartering offshore)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<p><u>11.A Sjøtransport</u></p> <p>- <u>Innenriks sjøtransport av gods (del av CPC 7212); begrenset til sjøtransport knyttet til petroleumsleting og utvinning</u></p> <p>- <u>Internasjonal slepe og bukservirksomhet (CPC 7214). Unntatt innenriks sleping og buksering (1)</u></p>	<p>1) <u>Ubundet</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) (a) <u>Skip i det norske ordinære skipsregisteret (NOR). Skipene må eies av en EØS statsborger eller av et EØS selskap hvor EØS statsborgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Unntak fra 60 prosent regelen kan gis.</u></p> <p>(b) <u>Andre former for etablering (2) Ingen</u></p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p> <p>1) <u>Ingen</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) (a) <u>Skip i det norske ordinære skipsregisteret (NOR). Skipene må eies av en EØS statsborger eller av et EØS selskap hvor EØS norske statsborgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Unntak fra 60 prosent regelen kan gis</u></p>	<p>1) <u>Ubundet</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) (a) <u>NOR. Når det skipseiende selskap er et selskap med begrenset znsvar må det ha hovedkvarter i EØS-området. Flertallet av styremedlemmene inkludert formannen må være EØS statsborgere bosatt i EØS området og ha vært bosatt i EØS området i de foregående to år.</u></p> <p>(b) <u>Andre former for etablering: (2). Ingen</u></p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p> <p>1) <u>Ingen</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) (a) <u>NOR. Når det skipseiende selskap er et selskap med begrenset znsvar må det ha hovedkvarter i EØS-området. Flertallet av styremedlemmene inkludert formannen må være EØS statsborgere bosatt i EØS området og ha vært bosatt i EØS området i de foregående to år.</u></p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>(b) <u>Skip i norsk internasjonalt skipsregister (NIS). Ingen</u></p> <p>(c) <u>Andre former for etablering: (2) Ingen</u></p> <p>4) (a) <u>Mannskap på NOR skip: Ubundet, unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p> <p>(b) <u>Mannskap på NIS skip: Ubundet unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p> <p>(c) <u>Personell på land: Ubundet unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p>	<p>(b) <u>NIS. Skip med mer enn 40 prosent ikke EØS utenlandske eierskap må drives av et rederi med hovedkontor i Norge eller av et norsk driftselskap. Hvis skipet er registrert direkte i NIS av et utenlandsk selskap kreves en EØS representant. Representanten må være bosatt i Norge og ha fullmakt til å ta imot søksmål på vegne av eieren.</u></p> <p>(c) <u>Andre former for etablering: (2) Ingen</u></p> <p>4) (a) <u>Mannskap på NOR skip: Ubundet, unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p> <p>(b) <u>NIS: Mannskap på NIS skip: Ubundet unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser, unntatt kapteinen som må være norsk. Unntak fra denne regelen kan gis.</u></p> <p>(c) <u>Personell på land: Ubundet unntatt som angitt i del I horisontale forpliktelser</u></p>	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- <u>Innenriks slepe og bukservirksomhet (CPC 7214)</u>	<p>1) <u>Ingen</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) (a) <u>Skip i det norske ordinære skipsregisteret (NOR). Skipene må eies av en EØS statsborger eller av et EØS selskap hvor EØS norske statsborgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Unntak fra 60 prosent regelen kan gis</u></p> <p>(b) <u>Andre former for etablering: (2) Ingen</u></p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u></p>	<p>1) <u>Ingen</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) (a) <u>NOR. Når det skipseiende selskap er et selskap med begrenset ansvar må det ha hovedkvarter i EØS-området. Flertallet av styremedlemmene inkludert formannen må være EØS statsborgere bosatt i EØS området og ha vært bosatt i EØS området i de foregående to år.</u></p> <p>(b) <u>Andre former for etablering: (2) Ingen</u></p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u></p>	
<b>II. TRANSPORT OG LAGRINGSTJENESTER</b>			
<u>11.G.Rørledningstransport</u> (a) <u>Rørledningstransport av olje og naturgass. Nettverkskontroll og overvåkingstjenester unntatt (del av CPC 71310)</u>	<p>1) <u>Ingen</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) <u>Lisens nødvendig for å bygge og eie oppstrømsrørledninger for transport av olje og naturgass</u></p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u></p>	<p>1) <u>Ingen</u></p> <p>2) <u>Ingen</u></p> <p>3) <u>Ingen</u></p> <p>4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u></p>	



Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
11.H. Tjenester tilknyttet alle typer transport b) Lagring og varelagertjenester - Bulk lagring av væsker og gasser (CPC 74220)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
<b>III. OMSETNING AV ENERGI</b>			
<u>Handel og megling av energiprodukter og drivstoff</u>  - <u>4.A. Kommisjonsagenter, inklusive salg av drivstoff (CPC 62113) og elektrisitet</u>  - Megling av finansielle energiderivater og tilknyttede tjenester*	1) <u>Ingen, unntatt ubundet for elektrisitet</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u>  1) Ubundet 2) Ingen 3) Forndsmeglerforetak som er hjemmehørende i Norge, må organiseres som aksjeselskap. 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) <u>Ingen, unntatt ubundet for elektrisitet</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u>  1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

\* Omfattet i kapittel 7 i Norges innledende tilbud av spesifikke forpliktelser.

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
4.B. Engroshandel med drivstoff og lignende produkter (CPC 62271)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
- <u>Engroshandel med elektrisitet</u> *	1) <u>Ubundet</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u>	1) <u>Ubundet</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u>	
4.C. Detaljhandel med drivstoff, gass i beholdere, kull og ved (CPC 63297)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
- <u>Detaljhandel med elektrisitet</u> *	1) <u>Ubundet</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u>	1) <u>Ubundet</u> 2) <u>Ingen</u> 3) <u>Ingen</u> 4) <u>Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser</u>	

\* Samsvarende referanse til dokument MTN.GNS/W/120 og FN's "Central Product Classification" er ikke besluttet.

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<b>IV. ANDRE</b>			
1.A Yrkestjenester			
(d) Arkitektjenester (CPC 8671)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(e) Ingeniørtjenester (CPC 8672) — Rådgivende og ingeniørkonsulenter, ingeniør design tjenester etc..	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(f) Integrerte ingeniørtjenester (CPC 8673)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
1.B Data og tilhørende tjenester			
(a)-(e) Data og tilknyttede tjenester (CPC 841-845+849)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
1.F Leie/leasingtjenester uten operatør			
a) Relatert til skip (CPC 83103)	1) Ingen 2) Ingen	1) Ingen 2) Ingen	
d) Relatert til bygg- og anleggsmaskineri og utstyr (CPC 83107)	3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
1.F Andre forretningstjenester			
(c),(d) Ledelse og administrative tjenester (CPC 865, CPC 866)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(e) Teknisk testing og analyseservice (CPC 8676)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(i) Rådgivningstjenester knyttet til produksjon (del av CPC 884, CPC 885)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	

Måter å yte tjenester: 1) Grenseoverskridende ytelser 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(m) Tilhørende vitenskapelig og teknisk rådgivningstjeneste ( <del>berørte deler av</del> CPC 8675 <del>ikke tilknyttet til offshore virksomhet</del> )	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	
(n) Vedlikehold og reparasjon av utstyr (ikke inkludert skip, fly eller andre transportmidler) (CPC 633, <del>berørte deler av</del> and CPC 8861-8866)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i del I – horisontale forpliktelser	